

มหานคร แห่งความท้าทาย (Metropolitan Challenge)

รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2569

Conference Proceedings of the IMD Symposium 2026

(ISBN : 978-616-7741-72-7)

มหานครแห่งความปลอดภัยและโอกาส: การบูรณาการความมั่นคง เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสุขภาวะในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก

สุปรีชา หิรัญบุรณะ

บทคัดย่อ

บทความนี้วิเคราะห์ปัญหาความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาเมืองชายแดนจังหวัดตาก โดยเฉพาะอำเภอแม่สอดในฐานะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภายใต้ความผันผวนทางภูมิรัฐศาสตร์ การศึกษาใช้การวิเคราะห์เอกสารและข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่ออธิบายความเชื่อมโยงระหว่างความมั่นคงปลอดภัยกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ผ่านกรอบแนวคิด “ความมั่นคงในฐานะโครงสร้างพื้นฐานเชิงซอฟต์แวร์” ซึ่งมองว่าความปลอดภัยเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของความยั่งยืนของเมือง

ผลการวิเคราะห์พบว่า จังหวัดตากเผชิญภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ซับซ้อน อาทิ อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยไซเบอร์ และความเปราะบางด้านสุขภาวะจากการย้ายถิ่นข้ามพรมแดน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางสังคม บทความเสนอแนวทางเชิงยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ การจัดการเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ การพัฒนาฐานข้อมูลดิจิทัล การปรับปรุงประมาณสุขภาวะแบบยืดหยุ่น และการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร

ข้อสรุปสำคัญคือ การพัฒนา “มหานครแห่งความปลอดภัยและโอกาส” ต้องผนวกความมั่นคง สุขภาวะ และมนุษยธรรมเข้ากับยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ โดยถือว่าความปลอดภัยมิใช่ต้นทุน แต่เป็นความมั่งคั่งเชิงโครงสร้างที่เกื้อหนุนให้เมืองชายแดนเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน

คำสำคัญ: ความมั่นคงของมนุษย์, มหานครชายแดน, เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ, การจัดการเชิงพื้นที่, ความมั่นคงทางอาหาร

Metropolis of Safety and Opportunity: Integrating Security to Enhance Economy and Well-being in Tak Border Areas

Supreecha Hiranburana

Abstract

This academic article aims to propose a framework for developing Thailand's border areas into a "Metropolis of Safety and Opportunity" to address the challenges of becoming a complete aging society and the continuous flow of cross-border migration. The study focuses on analyzing non-traditional security issues, specifically human security, within strategic locations such as Mae Sot District, Tak Province—a key gateway for economic corridors. Findings suggest that integrating border security policies must prioritize efficient migrant labor management alongside the development of infrastructure and social welfare that supports all age groups. This approach seeks to transform border towns from mere transit points into secure and sustainable economic hubs for both Thai citizens and migrants in the future.

The key conclusion emphasizes that the development of a “Metropolis of Safety and Opportunity” requires the integration of security, public health, and humanitarian considerations into economic strategy. Safety should not be viewed as a fiscal burden, but rather as a form of structural wealth that enables sustainable, inclusive, and resilient growth in border cities.

Keywords: *Human Security, Border Metropolis, Special Economic Zone, Area-based Management, Food Security*

บทนำ

ในบริบทของโลกาภิวัตน์ที่การเคลื่อนย้ายทุน แรงงาน ข้อมูลข่าวสาร และเครือข่ายดิจิทัลดำเนินไปอย่างรวดเร็ว พื้นที่ชายแดนมิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงเส้นแบ่งเขตอธิปไตยของรัฐอีกต่อไป หากแต่กลายเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงในระดับภูมิภาคและระดับโลกเข้าด้วยกัน แนวคิดเรื่อง “ความมั่นคง” เองก็ได้เปลี่ยนผ่านจากกรอบแบบดั้งเดิมที่มุ่งเน้นความมั่นคงของรัฐ (State Security) ไปสู่การให้ความสำคัญกับ “ความมั่นคงของมนุษย์” (Human Security) ซึ่งเน้นการคุ้มครองศักดิ์ศรี ความปลอดภัย และคุณภาพชีวิตของปัจเจกบุคคลเป็นศูนย์กลาง (United Nations Development Programme [UNDP], 1994) การขยายกรอบความมั่นคงดังกล่าวมีนัยสำคัญต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะในพื้นที่ชายแดนที่มีความเปราะบางสูง ทั้งในมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

จังหวัดตาก โดยเฉพาะอำเภอแม่สอด เป็นตัวอย่างที่สะท้อนพลวัตของ “มหานครชายแดน” อย่างชัดเจน ภายหลังการประกาศเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามนโยบายของรัฐบาลไทย (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2558) และการเป็นจุดสำคัญในระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตกซึ่งเชื่อมโยงเมียนมา ไทย ลาว และเวียดนาม (Asian Development Bank [ADB], 2018) พื้นที่ดังกล่าวได้กลายเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามพรมแดนอย่างเข้มข้น อย่างไรก็ตาม การเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วได้ดำเนินควบคู่กับความท้าทายด้านความมั่นคงที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น หากปราศจากระบบความปลอดภัยที่เข้มแข็งและการบริหารจัดการที่รอบด้าน ย่อมกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและเสถียรภาพของการพัฒนาในระยะยาว

นับตั้งแต่สถานการณ์ความไม่สงบภายในเมียนมาที่ทวีความรุนแรงภายหลังปี พ.ศ. 2564 เป็นต้นมา พื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาได้เผชิญแรงกดดันจากการหลั่งไหลของผู้หนีภัยความขัดแย้งและแรงงานย้ายถิ่นจำนวนมาก (United Nations High Commissioner for Refugees [UNHCR], 2023) การเคลื่อนย้ายดังกล่าวมิได้เป็นเพียงประเด็นด้านมนุษยธรรม หากยังเชื่อมโยงกับมิติความมั่นคงสาธารณะ การค้ามนุษย์ อาชญากรรมข้ามชาติ และการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติได้ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มการขยายตัวของเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (United Nations Office on Drugs and Crime [UNODC], 2022) สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าพรมแดนมิใช่เพียงเส้นแบ่งทางภูมิศาสตร์ แต่เป็นพื้นที่ปฏิสัมพันธ์ของเครือข่ายที่อาจส่งผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อความมั่นคงของมนุษย์ นอกจากนี้ ภัยคุกคามในยุคดิจิทัลได้เพิ่มมิติใหม่ให้กับความท้าทายในพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมทางไซเบอร์และเครือข่ายหลอกลวงออนไลน์ (Scam Networks) ที่ใช้พื้นที่ชายแดนบางแห่งในภูมิภาคเป็นฐานปฏิบัติการ หลอกลวงประชาชนผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลข้ามประเทศ รายงานของ UNODC (2023) ระบุว่ากลุ่มอาชญากรรมจัดตั้งได้พัฒนาโครงสร้างธุรกิจสีเทาที่เชื่อมโยงการค้ามนุษย์ แรงงานบังคับ และการฉ้อโกงออนไลน์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัญหาดังกล่าวไม่เพียงกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของบุคคล แต่ยังบั่นทอนความเชื่อมั่นของสังคมต่อระบบดิจิทัลและสถาบันรัฐในภาพรวม เมื่อพิจารณาผ่านกรอบแนวคิดความมั่นคงของมนุษย์ตามที่ UNDP (1994) เสนอไว้ ซึ่งประกอบด้วยมิติความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อาหาร สุขภาพ สิ่งแวดล้อม บุคคล ชุมชน และการเมือง จะเห็นได้ว่าพื้นที่ชายแดนอย่างแม่สอดกำลังเผชิญแรงกดดันในหลายมิติพร้อมกัน ความมั่นคงทางสุขภาพถูกท้าทายจากภาระการดูแลแรงงานข้ามชาติและผู้หนีภัย ความมั่นคงทางการศึกษาเกี่ยวพันกับการจัดการศึกษาสำหรับบุตรหลานแรงงานต่างชาติ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้รับผลกระทบจากการแข่งขันแรงงานและเศรษฐกิจนอกระบบ ขณะที่ความมั่นคงส่วนบุคคลและชุมชนได้รับแรงสั่นสะเทือนจากอาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด และภัยหลอกลวงทางไซเบอร์

ยิ่งไปกว่านั้น สถานการณ์ความขัดแย้งและสงครามภายในประเทศเพื่อนบ้านยังสร้าง “ความไม่แน่นอนเชิงภูมิรัฐศาสตร์” (Geopolitical Uncertainty) ที่ส่งผลต่อเสถียรภาพของพื้นที่ชายแดนโดยตรง ความผันผวนดังกล่าวอาจนำไปสู่การปิดด่าน การหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทาน และความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของ ADB (2018) ที่ชี้ว่าความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงจำเป็นต้องพึ่งพาเสถียรภาพทางการเมืองและความมั่นคงข้ามพรมแดนเป็นเงื่อนไขสำคัญ

ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาเมืองชายแดนให้ก้าวข้าม “มหานครแห่งความท้าทาย” จึงจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงหน่วยงานด้านความมั่นคง หน่วยงานสายพัฒนา และภาคประชาสังคมเข้าด้วยกัน ภายใต้กรอบความมั่นคงของมนุษย์ที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองชีวิต ศักดิ์ศรี และโอกาสของประชาชนควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ

การจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น เครือข่ายสแกมเมอร์ อาชญากรรมไซเบอร์ และผลกระทบจากความขัดแย้งข้ามพรมแดน จึงต้องอาศัยทั้งมาตรการทางกฎหมาย เทคโนโลยี และความร่วมมือระหว่างประเทศ

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์พลวัตการย้ายถิ่นและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดตาก โดยเฉพาะในบริบทของอำเภอแม่สอด เพื่อเสนอกรอบการพัฒนาเมืองชายแดนที่ผสมผสานความมั่นคงปลอดภัยกับการยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างเป็นเอกภาพ ผ่านแนวคิดความมั่นคงของมนุษย์และการบริหารจัดการแบบองค์รวม อันจะเป็นพื้นฐานเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาต่อไป

กรอบแนวคิดการศึกษา (Conceptual Framework)

การศึกษานี้ใช้กรอบแนวคิดความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) เป็นฐานในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นคงและการพัฒนาในพื้นที่ชายแดน โดยมุ่งอธิบายบทบาทของความมั่นคงชายแดนและการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนในฐานะกลไกสำคัญที่เอื้อต่อการยกระดับพื้นที่ชายแดนให้เป็นพื้นที่แห่งโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าความมั่นคงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงมิติด้านการป้องกันประเทศเท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

ในบริบทของพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก โดยเฉพาะอำเภอแม่สอด ซึ่งเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญของการค้าและการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาพื้นที่ชายแดนจึงจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างนโยบายด้านความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการรักษาเสถียรภาพของพื้นที่ชายแดนและการส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่

ดังนั้น กรอบแนวคิดของการศึกษานี้จึงเสนอความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างความมั่นคงของมนุษย์ ความมั่นคงชายแดน และการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันพื้นที่ชายแดนไปสู่การเป็น “มหานครแห่งความปลอดภัยและโอกาส” อันหมายถึงพื้นที่ที่มีทั้งเสถียรภาพด้านความมั่นคง ความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ และการสร้างโอกาสทางสังคมแก่ประชาชนในพื้นที่ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาเมืองชายแดนสู่มหานครแห่งความปลอดภัยและโอกาส
การทบทวนและนำเสนอวรรณกรรม (Literature Review)

การพัฒนาจังหวัดตาก โดยเฉพาะอำเภอแม่สอด ให้ก้าวสู่ “มหานครชายแดน” ที่ผสมผสานความปลอดภัยกับโอกาสทางเศรษฐกิจ จำเป็นต้องตั้งอยู่บนฐานแนวคิดที่เชื่อมโยงระหว่างมิติความมั่นคงและการพัฒนา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสะท้อนให้เห็นว่า

การพัฒนาเมืองชายแดนในยุคปัจจุบันมิได้พิจารณาเพียงมิติด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงความมั่นคงของมนุษย์ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในระดับพื้นที่และระดับภูมิภาค

แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์ได้รับการเสนออย่างเป็นระบบในรายงาน Human Development Report ค.ศ. 1994 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความมั่นคงมิได้จำกัดอยู่เพียงการป้องกันภัยคุกคามทางทหาร แต่ครอบคลุมถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อาหาร สุขภาพ สิ่งแวดล้อม บุคคล ชุมชน และการเมือง (United Nations Development Programme, 1994) แนวคิดดังกล่าวได้รับการประยุกต์ใช้ในบริบทประเทศไทยผ่านแผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2556–2566 ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างหลักประกันขั้นพื้นฐาน ลดความเหลื่อมล้ำ และเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2556) ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตากที่มีการกระจุกตัวของแรงงานข้ามชาติเป็นจำนวนมากตามข้อมูลของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว (2567) และสำนักจัดหางานจังหวัดตาก สาขาแม่สอด (2567) ความมั่นคงของมนุษย์จึงเชื่อมโยงกับประเด็นด้านสิทธิแรงงาน ระบบสาธารณสุข การศึกษา และการคุ้มครองทางสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อเสถียรภาพของพื้นที่ชายแดนในระยะยาว

ในอีกด้านหนึ่ง วรรณกรรมเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษและการพัฒนาเมืองชายแดนชี้ว่าความปลอดภัยของเมืองถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานเชิงสถาบันที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตาก, 2567) การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่แม่สอดส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติอย่างเข้มข้น ซึ่งต้องอาศัยกลไกด้านกฎหมายและการบริหารจัดการแรงงาน เช่น พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว โดยเฉพาะมาตรา 64 ที่รองรับแรงงานตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจาก Dashboard สถิติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก (ม.ป.ป.) สะท้อนให้เห็นว่าการเติบโตดังกล่าวก่อให้เกิดแรงกดดันต่อโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา และบริการสาธารณะ หากขาดการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ อาจนำไปสู่ความตึงเครียดทางสังคมและความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในระยะยาว

นอกจากนี้ แนวคิดความมั่นคงสมัยใหม่ยังให้ความสำคัญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่หรือความมั่นคงแบบไม่ดั้งเดิม ซึ่งครอบคลุมปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์ ยาเสพติด และอาชญากรรมไซเบอร์ โดยประเด็นดังกล่าวได้รับการเน้นย้ำในพิมพ์เขียวประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (กระทรวงการต่างประเทศ, 2553) และสอดคล้องกับการวิเคราะห์ของ Holsti (1995) ที่มองว่าความมั่นคงในยุคหลังสงครามเย็นจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยที่มีใช้ทางทหารมากขึ้น ในบริบทจังหวัดตาก ปัญหาเครือข่ายหลอกลวงออนไลน์และอาชญากรรมไซเบอร์ในพื้นที่ชายแดนสะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างโลกกายภาพกับโลกดิจิทัล ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของบุคคลและความเชื่อมั่นของนักลงทุนในพื้นที่

ขณะเดียวกัน แนวคิดความมั่นคงเชิงความร่วมมือได้กลายเป็นกรอบสำคัญในการอธิบายการจัดการปัญหาความมั่นคงในโลกยุคใหม่ โดยเน้นการสร้างความร่วมมือ การมีส่วนร่วม และการป้องกันวิกฤตร่วมกันมากกว่าการใช้กำลัง (Waever, 2014) งานศึกษาของสุปรียา หิรัญบุรณะ (2560) ซึ่งวิเคราะห์ความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชี้ให้เห็นว่าความมั่นคงในภูมิภาคอาเซียนตั้งอยู่บนเครือข่ายความร่วมมือของผู้กระทำหลายฝ่าย ทั้งรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในเชิงทฤษฎี แนวคิดสรรค์สร้างนิยมของ Wendt (1992) รวมถึงงานของ Jepperson, Wendt และ Katzenstein (1996) และ Finnemore และ Sikkink (1998) อธิบายว่าบรรทัดฐาน อัตลักษณ์ และวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของรัฐและการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสะท้อนให้เห็นตรงกันว่า การพัฒนา “มหานครชายแดน” ที่มั่นคงและยั่งยืนต้องตั้งอยู่บนการบูรณาการระหว่างความมั่นคงของมนุษย์ การบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในระดับพื้นที่และระดับภูมิภาค จังหวัดตากในฐานะประตูการค้าและการเคลื่อนย้ายแรงงานสำคัญของประเทศไทย

จึงเป็นกรณีศึกษาที่สะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ ความมั่นคง และมิติด้านมนุษยธรรมในพื้นที่ชายแดนได้อย่างชัดเจน

ปัญหาความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเมือง

มหานครชายแดนจังหวัดตากในฐานะพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจจำเป็นต้องตั้งอยู่บนกรอบคิดที่มองความมั่นคงและการพัฒนาเป็นความสัมพันธ์ที่เกื้อหนุนกัน มิใช่เป้าหมายที่แยกส่วนออกจากกัน แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์ได้ขยายความเข้าใจเรื่องความมั่นคงจากการป้องกันภัยทางทหารไปสู่การคุ้มครองชีวิต ความเป็นอยู่ และศักดิ์ศรีของมนุษย์ในหลายมิติ (United Nations Development Programme, 1994) ในบริบทอำเภอแม่สอดซึ่งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ความปลอดภัยของเมืองจึงเป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างที่สำคัญต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความเชื่อมั่นของนักลงทุน

พื้นที่ชายแดนยังเผชิญภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ เครือข่ายธุรกิจสีเทา และการฉ้อโกงออนไลน์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อบรรยากาศการลงทุนและภาพลักษณ์ของพื้นที่ หากขาดระบบกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ พื้นที่ชายแดนอาจกลายเป็นพื้นที่สีเทาที่บั่นทอนศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว นอกจากนี้ ระบบสาธารณสุขชายแดนยังต้องรองรับแรงงานข้ามชาติทั้งที่อยู่ในระบบและนอกระบบ ซึ่งสร้างภาระต่อโครงสร้างบริการสาธารณสุขและงบประมาณของหน่วยงานรัฐ (สำนักงานจัดการงานจังหวัดตาก สาขาแม่สอด, 2567) ความมั่นคงทางสุขภาพจึงเชื่อมโยงกับการบริหารข้อมูลประชากร การวางผังเมือง และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม

ขณะเดียวกัน ความมั่นคงทางอาหาร การศึกษา และการเข้าถึงสวัสดิการขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญต่อการลดความเสี่ยงทางสังคมในพื้นที่ชายแดนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ หากประชากรบางกลุ่มถูกกีดกันออกจากโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม อาจนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม การค้ามนุษย์ และแรงงานผิดกฎหมาย ซึ่งกระทบต่อความปลอดภัยของเมืองในภาพรวม อีกทั้งข้อจำกัดเชิงสถาบัน เช่น การทำงานแบบแยกส่วนของหน่วยงานรัฐและการขาดระบบข้อมูลร่วม ยังเป็นอุปสรรคต่อการจัดการปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ แม้แนวโน้มการลงทุนในพื้นที่จะเพิ่มขึ้นตามรายงานของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตาก (2567)

โดยสรุป การพัฒนาเมืองชายแดนจังหวัดตากจำเป็นต้องอาศัยกรอบ “ความมั่นคงเชิงพัฒนา” ที่เชื่อมโยงการคุ้มครองมนุษย์กับการเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจอย่างสมดุล เมื่อประชาชนมีความปลอดภัย มีสุขภาวะที่ดี และเข้าถึงโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม พื้นที่ชายแดนย่อมสามารถพัฒนาไปสู่มหานครแห่งความปลอดภัยและโอกาสได้อย่างยั่งยืน

ปัญหาความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเมือง

การทำความเข้าใจพลวัตของจังหวัดตาก โดยเฉพาะอำเภอแม่สอดในฐานะเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) จำเป็นต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่าง “ความมั่นคง” กับ “การพัฒนา” บนฐานแนวคิดทางวิชาการที่ชัดเจน วรรณกรรมด้านความมั่นคงร่วมสมัยได้ขยายขอบเขตจากความมั่นคงแบบรัฐเป็นศูนย์กลางไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเน้นการคุ้มครองชีวิต ความเป็นอยู่ และศักดิ์ศรีของปัจเจกบุคคลในหลายมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สุขภาพ อาหาร และสังคม (United Nations Development Programme, 1994) กรอบคิดดังกล่าวช่วยอธิบายว่า ความปลอดภัยของเมืองมิใช่เพียงเงื่อนไขด้านกฎหมายและความสงบเรียบร้อย แต่เป็นโครงสร้างพื้นฐานเชิงสถาบันที่รองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ในบริบทของแม่สอด การเติบโตทางการค้าและอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นตามรายงานของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตาก (2567) สะท้อนศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่ชายแดน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเชิงปริมาณดังกล่าวดำเนินควบคู่กับภัยคุกคาม

รูปแบบใหม่ (Non-traditional Threats) โดยเฉพาะอาชญากรรมข้ามชาติ เครือข่ายหลอกลวงออนไลน์ (scammer networks) และธุรกิจสีเทาที่อาศัยช่องว่างการกำกับดูแลในพื้นที่รอยต่อชายแดน ปรากฏการณ์นี้บั่นทอนความเชื่อมั่นของนักลงทุน และสร้างต้นทุนทางสังคมที่ยากต่อการประเมินเชิงตัวเลข

การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ชายแดนจะยั่งยืนได้ก็ต่อเมื่อรัฐสามารถสร้างระบบบริหารจัดการที่ผสมผสานความมั่นคงเข้ากับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน มิฉะนั้น การขยายตัวทางเศรษฐกิจอาจนำไปสู่ความเปราะบางเชิงโครงสร้าง ทั้งในด้านแรงงาน สุขภาวะ และความเหลื่อมล้ำ

มิติความมั่นคงทางสุขภาวะเป็นตัวอย่างสำคัญของความเชื่อมโยงดังกล่าว จังหวัดตากต้องรองรับแรงงานข้ามชาติทั้งที่อยู่ในระบบตามมาตรา 64 และกลุ่มที่อยู่นอกระบบทะเบียน (สำนักจัดหางานจังหวัดตาก สาขาแม่สอด, 2567) ภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้ครบถ้วน ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินของสถานพยาบาลชายแดน และกระทบต่อคุณภาพบริการสาธารณสุขโดยรวม ความมั่นคงทางสุขภาพจึงเกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลประชากร การวางแผนงบประมาณ และการออกแบบผังเมืองที่คำนึงถึงประชากรย้ายถิ่นอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ ความมั่นคงทางอาหาร การศึกษา และการเข้าถึงสวัสดิการขั้นพื้นฐาน ยังทำหน้าที่เป็นกลไกป้องกันภัยในระยะยาว ในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมสูง การถูกกีดกันออกจากระบบการศึกษาและสวัสดิการอาจก่อให้เกิดสภาวะชายขอบที่เชื่อมโยงกับปัญหาเสียดสี การค้ามนุษย์ และแรงงานผิดกฎหมาย การลงทุนด้านสังคมจึงเป็นมาตรการเชิงป้องกันที่ช่วยลดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเชิงสถาบันของหน่วยงานรัฐยังเป็นอุปสรรคสำคัญ การทำงานแบบแยกส่วน การทับซ้อนอำนาจหน้าที่ และการขาดฐานข้อมูลร่วม ทำให้การตอบสนองต่อภัยคุกคามล่าช้าและขาดเอกภาพ อีกทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณ ความรู้ และเทคโนโลยี ส่งผลให้การบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนไม่สามารถใช้เครื่องมือสมัยใหม่ในการติดตาม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงปลอดภัยเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและเขตเศรษฐกิจพิเศษ: กรอบบูรณาการเพื่อการพัฒนา “มหานครแห่งความปลอดภัยและโอกาส” จังหวัดตาก

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำเป็นต้องตั้งอยู่บนสมมติฐานสำคัญว่า “ความมั่นคงคือเงื่อนไขของการเติบโต” มิใช่อุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แนวคิดความมั่นคงของมนุษย์ชี้ให้เห็นว่าความปลอดภัย สุขภาวะ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นฐานรากของการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Development Programme, 1994) ดังนั้น นโยบายความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนควรปรับบทบาทจากการควบคุมเพียงอย่างเดียวไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โปร่งใส และเอื้อต่อการลงทุนและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ในบริบทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก การยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยของพื้นที่ต้องดำเนินควบคู่กับการอำนวยความสะดวกทางการค้า โดยเฉพาะการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ เครือข่ายหลอกลวงออนไลน์ และภัยไซเบอร์ที่อาจกระทบต่อระบบการเงินชายแดน ขณะเดียวกัน การพัฒนาด้านศุลกากรและด่านตรวจคนเข้าเมืองอัจฉริยะที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการคัดกรองและลดต้นทุนทางธุรกิจ รายงานของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตาก (2567) สะท้อนว่า

แนวโน้มการลงทุนในพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม หากปราศจากระบบกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ การเติบโตดังกล่าวอาจเผชิญความเสี่ยงจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นทางการและธุรกิจผิดกฎหมาย

อีกประเด็นสำคัญคือมิติความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่ชายแดน จังหวัดตากมีแรงงานข้ามชาติทั้งที่อยู่ในระบบและนอกระบบจำนวนมาก (สำนักจัดหางานจังหวัดตาก สาขาแม่สอด, 2567) ส่งผลให้ระบบสาธารณสุขและบริการสาธารณะในพื้นที่ต้องรองรับประชากรเกินกว่าที่ปรากฏในทะเบียนราษฎร การจัดสรรงบประมาณตามจำนวนประชากรไทยเพียงอย่างเดียวจึงไม่สะท้อนภาระงานจริงของหน่วยบริการ การปรับปรุงแบบการจัดสรรงบประมาณสู่แนวคิดการบริหารเชิงพื้นที่ (area-based budgeting) รวมถึงการส่งเสริมระบบเฝ้าระวังโรคและการทำงานของอาสาสมัครในชุมชนพหุวัฒนธรรม จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพและลดความตึงเครียดทางสังคมได้ในระยะยาว

ขณะเดียวกัน การพัฒนาเมืองชายแดนยังเผชิญข้อจำกัดเชิงสถาบันจากการทำงานแบบแยกส่วนของหน่วยงานรัฐและการขาดระบบข้อมูลร่วม การจัดตั้งกลไกบริหารจัดการเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคง การพัฒนาเศรษฐกิจ และสวัสดิการสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็น การพัฒนาฐานข้อมูลประชากรดิจิทัลที่ครอบคลุมแรงงานข้ามชาติและประชากรย้ายถิ่นทั้งหมดในพื้นที่จะช่วยให้รัฐสามารถจัดสรรทรัพยากรสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดช่องว่างที่อาจนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ

นอกจากนี้ จังหวัดตากยังต้องเตรียมความพร้อมต่อความเสี่ยงข้ามพรมแดน ทั้งในด้านความมั่นคงทางอาหารและผลกระทบจากสถานการณ์ภูมิรัฐศาสตร์ในประเทศเพื่อนบ้าน การเติบโตของประชากรและความไม่แน่นอนทางการเมืองอาจส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรจำนวนมากในช่วงวิกฤต ดังนั้น การจัดทำแผนสำรองอาหารและทรัพยากรในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงการพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนเพื่อลดปัญหาฝุ่นควันและมลพิษทางน้ำ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความยืดหยุ่นของเมืองในระยะยาว

บทสรุปเชิงยุทธศาสตร์

การพัฒนา “มหานครแห่งความปลอดภัยและโอกาส” ในจังหวัดตากจำเป็นต้องอาศัยกรอบยุทธศาสตร์ที่บูรณาการมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ และมนุษยธรรมเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยความมั่นคงควรถูกออกแบบให้ทำหน้าที่เสริมสร้างความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการจัดการสุขภาวะของประชากรในพื้นที่ชายแดนที่มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม ขณะเดียวกัน การพัฒนาเมืองชายแดนยังต้องอาศัยกลไกการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคเศรษฐกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรและการรับมือกับปัญหามีเอกภาพและสอดคล้องกับสภาพจริงของพื้นที่

นอกจากนี้ การสร้างความมั่นคงทางอาหารและการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามข้ามพรมแดนถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเสริมสร้างความยืดหยุ่นของเมืองชายแดนในระยะยาว เมื่อความปลอดภัย สุขภาวะ และโอกาสทางเศรษฐกิจถูกผนวกรวมเป็นยุทธศาสตร์เดียวกัน พื้นที่ชายแดนย่อมสามารถเปลี่ยนผ่านจากสภาพ “พื้นที่เปราะบาง” ไปสู่ “พื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีความยืดหยุ่น” ซึ่งรองรับการเติบโตของเขตเศรษฐกิจพิเศษได้อย่างมั่นคง

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา

การศึกษานี้นำเสนอกรอบความเข้าใจใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาเมืองชายแดน โดยเสนอให้ปรับมุมมองจาก “ความมั่นคงเชิงควบคุม” ไปสู่ “ความมั่นคงเชิงโครงสร้างและเชิงพัฒนา” ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพของสังคมควบคู่กัน

ประการแรก การศึกษาชี้ให้เห็นว่าความมั่นคงควรถูกมองในฐานะ โครงสร้างพื้นฐานเชิงซอฟต์แวร์ของเมือง (Security as Soft Infrastructure) เนื่องจากความปลอดภัย ความโปร่งใสของการกำกับดูแล และการจัดการอาชญากรรมข้ามชาติ ล้วนมีบทบาทในการลดต้นทุนความเสี่ยงของภาคธุรกิจและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาเมืองชายแดนจึงจำเป็นต้องบูรณาการมาตรการความมั่นคงเข้าเป็นองค์ประกอบเชิงโครงสร้างของยุทธศาสตร์การพัฒนา

ประการที่สอง การบริหารมหานครชายแดนจำเป็นต้องเปลี่ยนผ่านสู่แนวคิด การจัดการเชิงพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Area-based Management) ซึ่งให้ “พื้นที่” เป็นหน่วยวิเคราะห์และหน่วยบริหารหลัก ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม ทั้งประชากรตามทะเบียนราษฎร แรงงานข้ามชาติ และประชากรย้ายถิ่น การทำให้ประชากรแฝงกลายเป็นประชากรที่สามารถระบุตัวตนได้ จะช่วยให้รัฐสามารถวางแผนงบประมาณ บริการสาธารณะ และระบบสาธารณสุขได้สอดคล้องกับภาระงานจริง พร้อมทั้งลดช่องว่างที่อาจนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ

ประการที่สาม การศึกษานำเสนอแนวคิด “ภูมิคุ้มกันมหานคร” (Urban Immunity) ซึ่งอธิบายว่าความยืดหยุ่นของเมืองมิได้เกิดจากการควบคุมเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากคุณภาพของระบบสุขภาพ การศึกษา และการคุ้มครองทางสังคม เมืองที่เปิดโอกาสให้ประชากรย้ายถิ่นเข้าถึงบริการพื้นฐานจะสามารถลดความเปราะบางทางสังคม สร้างแรงงานที่มีคุณภาพ และรับมือกับวิกฤตด้านสาธารณสุขหรือการเคลื่อนย้ายประชากรได้ดีกว่า

ประการสุดท้าย ความมั่นคงทางอาหารถูกเสนอให้เป็นองค์ประกอบสำคัญของความยืดหยุ่นของเมืองชายแดน ในพื้นที่ที่มีการเคลื่อนย้ายประชากรสูงและเผชิญความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์ การมีระบบบริหารห่วงโซ่อุปทานอาหารในระดับพื้นที่ การสำรองทรัพยากร และการส่งเสริมเกษตรปลอดภัย จะช่วยลดความตึงเครียดทางสังคมและเสริมเสถียรภาพของเมืองในภาวะวิกฤต

โดยสรุป องค์ความรู้ใหม่ทั้งสี่ประการสะท้อนว่า การพัฒนามหานครชายแดนจังหวัดตากจำเป็นต้องบูรณาการความมั่นคง สุขภาวะ การจัดการประชากร และความมั่นคงทางอาหารเข้ากับยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถเติบโตควบคู่กับเสถียรภาพ ความยืดหยุ่น และความยั่งยืนของสังคมชายแดน

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การเปลี่ยนผ่านของจังหวัดตากสู่การเป็นมหานครชายแดนในศตวรรษที่ความผันผวนทางภูมิรัฐศาสตร์และกระแสโลกาภิวัตน์ถาโถมเข้ามาพร้อมกัน ได้สะท้อนอย่างชัดเจนว่า เมืองหน้าด่านไม่อาจบริหารด้วยกรอบคิดความมั่นคงแบบแยกส่วนหรือมุ่งควบคุมเพียงมิติเดียวอีกต่อไป พลวัตของอำเภอแม่สอดแสดงให้เห็นว่า ความท้าทายที่แท้จริงมิใช่เพียงการป้องกันภัย แต่คือการจัดวาง “ดุลยภาพ” ระหว่างอำนาจรัฐกับศักดิ์ศรีและคุณภาพชีวิตของมนุษย์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน

ภัยคุกคามไร้พรมแดน ทั้งอาชญากรรมไซเบอร์ ธุรกิจสีเทา เครือข่ายหลอกลวงออนไลน์ ตลอดจนความเปราะบางด้านสุขภาพจากการย้ายถิ่นข้ามพรมแดน ได้พิสูจน์แล้วว่า ความเข้มแข็งของเส้นเขตแดนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างความมั่นคงที่ยั่งยืนได้ หากฐานรากของเมืองยังเปราะบาง ความมั่นคงที่แท้จริงต้องเริ่มต้นจากความปลอดภัยในชีวิตประจำวันของผู้คนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นประชากรตามทะเบียน แรงงานข้ามชาติ หรือประชากรย้ายถิ่นที่เป็นฟันเฟืองของเศรษฐกิจชายแดน

ข้อเสนอเชิงนโยบายสำคัญ คือการยกระดับ “ความปลอดภัย” ให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานหลักของเมืองอย่างแท้จริง รัฐควรกล้าปฏิรูปกลไกการบริหารพื้นที่ไปสู่รูปแบบองค์รวม ผ่านการจัดตั้งกลไกบูรณาการที่เชื่อมโยงข้อมูลประชากรดิจิทัล การจัดระเบียบพื้นที่ และการประสานงานระหว่างหน่วยงานความมั่นคง สายพัฒนา และสวัสดิการเข้าด้วยกันอย่างเป็นเอกภาพ การมีข้อมูลที่แม่นยำไม่ใช่เพื่อการควบคุมเพียงอย่างเดียว แต่เพื่อการจัดสรรงบประมาณ บริการสาธารณะ และการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานได้ตรงกับสภาพจริงของเมือง

ในมิติสุขภาพ จำเป็นต้องปรับระบบงบประมาณให้ยืดหยุ่นและยืดตามภาระงานจริงของพื้นที่ชายแดน ปิดช่องว่างหนี้สูญของโรงพยาบาล และสร้างระบบคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม เพราะการลงทุนในสุขภาพ การศึกษา และมนุษยธรรมเชิงรุก คือการสร้างภูมิคุ้มกันเมืองในระยะยาว เป็นเกราะป้องกันอาชญากรรมและความไม่สงบที่มีประสิทธิภาพมากกว่ามาตรการเชิงปราบปรามเพียงอย่างเดียว

แก่นสารขององค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า การตระหนักว่า “ความปลอดภัยคือความมั่งคั่งที่แท้จริง” ของมหานครชายแดน ความปลอดภัยมิใช่ภาระทางงบประมาณ หากคือการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเชิงซอฟต์แวร์ที่คุ้มค่าที่สุด เมืองที่มีความเป็นธรรม มีสุขภาพ และโอภาสความหลากหลายของผู้คนได้อย่างสมดุล จะเป็นเมืองที่มีเสถียรภาพสูงและพร้อมรับโอกาสทางเศรษฐกิจมากที่สุด

ดังนั้น การสร้างจังหวัดตากให้เป็นมหานครหน้าด่านที่สมบูรณ์ จึงมิใช่เพียงการเสริมความแข็งแกร่งของชายแดนด้วยกำลัง หากคือการทำให้ “ความเป็นเมือง” เติบโตบนฐานของความปลอดภัย มนุษยธรรม และความยั่งยืน เมื่อเมืองสามารถคุ้มครองความอยู่รอดและศักดิ์ศรีของมนุษย์ได้ดีที่สุด เมืองนั้นย่อมเป็นผู้คว้าโอกาสในโลกยุคใหม่ได้อย่างมั่นคงที่สุดเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- Asian Development Bank. (2018). *Greater Mekong Subregion economic corridors and urban development*. Asian Development Bank.
- Finnemore, M., & Sikkink, K. (1998). International norm dynamics and political change. *International Organization*, 52(4), 887–917.
- Holsti, K. J. (1995). *International politics: A framework for analysis*. Prentice Hall.
- Ministry of Foreign Affairs. (2010). *ASEAN Charter*. ASEAN Department.
- Ministry of Social Development and Human Security. (2013). *Human security strategic plan 2013–2023*.
- Office of the Board of Investment. (2015). *Thailand special economic development zones policy*.
- Provincial Employment Office, Mae Sot Branch. (2024). *Statistics of migrant workers 2024*.
- Provincial Industry Office Tak. (2024). *Industrial investment movement report: August 2024*.
- Supreecha Hiranburana. (2017). *Cooperative security in Southeast Asia: A case study of natural disaster management* [Doctoral dissertation, Ramkhamhaeng University].
- Tak Provincial Administrative Organization. (n.d.). *Statistical data dashboard*. Retrieved from https://datatakpao.com/en/dashboard_detail/12/0

- United Nations Development Programme. (1994). *Human development report 1994: New dimensions of human security*. Oxford University Press.
- United Nations High Commissioner for Refugees. (2023). *Myanmar emergency update*. UNHCR.
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2022). *Transnational organized crime in Southeast Asia: Evolution, growth and impact*. UNODC.
- Wæver, O. (2014). Cooperative security: A new concept. In T. Flockhart (Ed.), *Cooperative security: NATO's partnership policy in a changing world*. Danish Institute for International Studies.
- Wendt, A. (1992). Anarchy is what states make of it: The social construction of power politics. *International Organization*, 46(2), 391–425.